

"Enker kæmper mod urimelige enke-ritualer"

Beretning fra en mobil rettighedsklinik i foreningen As Veo Cam (Association des veuves et orphelins au Cameroun*), Søndag 19. Januar 2009

WCIC tager jævnligt ud med deres "mobile rettighedsklinik" og besøger kvindeforeninger for at oplyse kvinderne om deres rettigheder og høre deres historier. Mette Faartoft og Grete Edland Westerlund fulgtes med WCICs leder Yveline Ntanfa på et besøg hos en enkeforening.

Mødet bliver denne aften afholdt i Bonapriso, et af de fattigste kvarterer i Douala. Vi venter på en café på forkvinden for foreningen, Mariama Adji Abbo, og tre andre kvinder, der kommer for at hente os. De fører os gennem beskudte stræder til et lille privat hus, hvor en af foreningens medlemmer bor. Foreningen skiftes til at afholde møderne hos hinanden. Da vi kommer ind i gården til huset, begynder kvinderne i huset at synge os velkomne. De klapper, danser og synger og vi tager plads i lænestole og sofaen, mens de andre kvinder sidder på klapstole stillet op i hele stuen.

Yveline havde forinden spurgt forkvinden, hvordan man skulle hilse på denne forening og Yveline gør det nu ved at højt at spørge kvinderne "Hvem har hovedsæde her?" Kvinderne svarer i kor: "As Veo Cam". Yveline spørger "Hvem er det?" Kvinderne svarer igen i kor "Association des veuves et orphelins au Cameroun".

Yveline Ntanfa starter derefter med at fortælle om WCICs arbejde, om hvad der er særligt ved WCIC; at de er professionelle advokater, der kan tage sager i retten og på den måde direkte hjælpe kvinder med deres problemer. Hun fortæller, at de arbejder for at ændre diskriminerende love for kvinder i Cameroun og opfordrer kvinderne i aften til at fortælle om de problemer, der er tilknyttet enke-situationen.

KVINDERNE FORTÆLLER BLANDT ANDET AT:

- Som enke bliver man smidt ud af huset af svigerfamilien. Børnene bliver også smidt ud. Årsagen er, at man ikke længere kan betale husleje og børnene er bare en ekstra udgift for svigerfamilien.
- Enkerne oplever store problemer med dødsattesten, svigerfamilien beholder den afdøde mands papirer og en arvesag kommer derfor tit til at foregå uden kvindens viden eller deltagelse. Svigerfamilien beholder alle papirer (hun bliver papirløs) inkl. børnenes fødselsattester og derfor skal hun betale masser af penge når hun senere skal indskrive børnene i skole. Så hvis kvinden ikke har råderet over eller adgang til disse papirer bliver det problematisk at få børnene i skole.
- Som enke skal man helst gennemleve en sørgeperiode i et helt år efter mandens død. I denne periode er enken underlagt flere forskellige begrænsninger på hendes frihed, bl.a. må hun kun bære mørkeblåt eller hvidt sørgetøj. Hvis man gerne vil stoppe sørgeperioden skal man afholde en begravelse igen. Dette gøres ved, at enken opfylder forskellige krav fra svigerfamilien. Både mænd og kvinder fra svigerfamilien kommer med en liste over de ting, enken skal gøre: Købe en ged, give penge, lave så og så mange måltider til svigerfamilien etc. Det er ikke, fordi kvinderne i As Veo Cam vil afvise traditionerne, men de efterspørger bare lidt mere rimelighed, at kravene er mere realistiske. For de har ingen penge, de skal også kunne sende børnene i skole. I virkeligheden burde de få penge af svigerfamilien, siger de.
- Mange beretter om det at være civilt kontra traditionelt gift. Det giver meget forskellige rettigheder. Ved traditionelt ægteskab forstås at ægteskabet i en vis forstand er papirløst og kvinden har dermed ikke rigtigt nogen rettigheder.

*Oversat til dansk: Foreningen af Enker og Forældreløse Børn i Cameroun

Yveline Ntanfa hører nærmere ind til nogle af enkerens historier, spørger til om parret var civilt gift, om manden havde arbejde i en større virksomhed (så kan arbejdspladsen betale noget pension til kvinden), spørger om antal børn, om hvor enken nu bor. Hun noterer 3-4 enker ned som hun vil ringe til, eller som hurtigst muligt skal komme forbi WCIC, og få juridisk rådgivning.

Yveline Ntanfa fortæller om WCIC's målgruppe: fattige kvinder, der har brug for juridisk rådgivning og/eller juridisk repræsentation i retten. Hun lægger vægt på, at WCIC har tavshedspligt, at alle er uddannede advokater, at de kan forsvare kvinder i retten, fremskaffe dokumenter mm.

Efter mødet er slut kommer der en enke hen til Yveline Ntanfa og vil tale privat om sine problemer. Yveline Ntanfa fortæller os, at der som oftest er 1 eller 2 kvinder, der bagefter har brug for at tale privat, fordi de ikke vil fortælle om sine problemer foran alle andre.

As Veo Cam er en forening der har eksisteret i 7 år, det er en meget solid forening, der får økonomisk støtte fra bl.a. Orange France. As Veo Cam's formål er at kæmpe for at forsvare enker og forældreløses rettigheder og at kæmpe mod visse sociale praksis som f.eks.:

- Anklager mod enker: Når en kvinde bliver enke bliver hun en vis forstand lovløs, forstået på den måde at hun mister sit tilhørsforhold og samtidig har en meget hård modstander i form af svigerfamilien. Enken kan på denne måde blive offer for anklager fra svigerfamilien og står helt alene og derfor svag i forhold til at kunne forsvare sig.
- Ulovlig bortvisning af enker og deres børn fra den ægteskabelige bolig.
- Inddragelse af familieformuen.

En af As Veo Cam's målsætninger er at få oversat den Camerounske lovgivning til flere forskellige traditionelle sprog, hovedsageligt de dele af loven, der omhandler enkers rettigheder og pligter.

Foreningen tager sig af 8 forældreløse børn, som de har placeret på et børnehjem i Buea. For at kunne skaffe bolig og mad til disse børn har foreningen lavet en aftale med dette børnehjem. Hjemmet ledes af en hollandsk kvinde og en camerounske mand. Problemet var nu, at foreningen nu var blevet i tvivl om hvorvidt den camerounske leder af hjemmet tog sig godt nok af børnene. Den hollandske kvinde var for en periode rejst til Europa for at søge fondsmidler. De spurgte Yveline Ntanfa til råds om hvad de skulle gøre. Yveline Ntanfa understregede at de første foreningen skulle gøre var at få registreret "deres" børn, få en underskrevet aftale om at så og så mange børn var overdraget til børnehjemmet. Yveline Ntanfa understregede igen og igen vigtigheden af at de fik denne dokumentation på plads. Som hun siger: Børn forsvinder....I skal have kontrakt på dem! ■

